

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра захисту рослин ім. А.К. Мішньова

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ХВОРОБИ ДЕКОРАТИВНИХ, ЛІКАРСЬКИХ
РОСЛИН ТА
ПОЛЕЗАХИСНИХ ЛІСОВИХ СМУГ
(обов'язковий)**

Реалізується у межах освітньої програми

ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН

за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин»
(шифр, назва)

на першому рівні вищої освіти (бакалаврський)

Суми – 2026

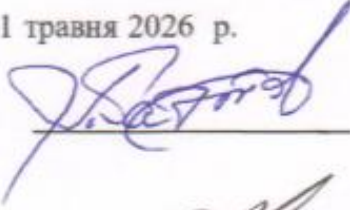
Розробник:

А.О. Бурдулянюк, к.с.-г.н., доцент кафедри захисту рослин
доц. А.К. Мішньова

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Протокол № 15 від 11 травня 2026 р.

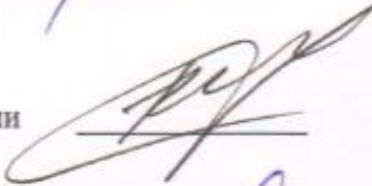
Завідувач кафедри

Валентина Татарінова

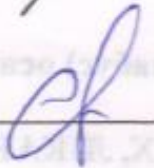
Погоджено:

Гарант освітньої програми

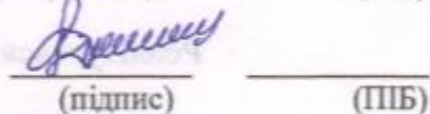
Ольга Бакуменко

Декан факультету,
де реалізується освітня програма

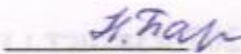

Сергій ГОРБАСЬ

Рецензія на робочу програму (додається) надана

(підпис) (ПІБ)
(підпис) (ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

/ Надія БАРАНІК

Зареєстровано в електронній базі 22 червня 2026 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Хвороби декоративних, лікарських рослин та полезахисних лісових смуг									
2.	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / Захисту рослин ім. А.К.Мішньова									
3.	Статус ОК	Обов'язковий									
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Захист і карантин рослин / 202 Захист і карантин рослин									
5.	ОК може бути запропонований для (для вибіркового ОК)	—									
6.	Рівень НРК	6 рівень									
7.	Семестр та тривалість вивчення	8 семестр, 15 тижнів									
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0									
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Загальний обсяг годин	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота		
			Лекційні		Практичні		Лабораторні				
			денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.	
		150	30	—	44	—	—	—	76	—	
10.	Вид контролю	Іспит									
11.	Мова навчання	Українська									
12.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Бурдуланюк Алла Олександрівна									
13.	Контактна інформація	Доцент кафедри захисту рослин ім. А.К. Мішньова, кабінет 23 корпусу кафедри захисту рослин. Електронна адреса: burdalla@ukr.net. Профайл викладача: http://surl.li/zekw. Консультації: очні — щопонеділка 13:00–14:00; онлайн через Viber — понеділок–п'ятниця 12:15–13:00.									
14.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Хвороби декоративних, лікарських рослин та полезахисних лісових смуг» спрямований на формування системних знань про етіологію, симптоматику, біологію та екологію збудників хвороб декоративних і лікарських рослин, а також деревних і чагарникових порід полезахисних лісових смуг. Розглядаються інфекційні та неінфекційні хвороби, особливості патологічного процесу, джерела інфекції, шляхи поширення патогенів і чинники розвитку епіфітотій. Значну увагу приділено польовій і лабораторній діагностиці, фітосанітарному моніторингу, оцінюванню ризиків, а також добору профілактичних, агротехнічних, біологічних, селекційних і хімічних заходів. Вивчення дисципліни забезпечує здатність розпізнавати хвороби, ідентифікувати їх збудників, прогнозувати розвиток патологічного процесу та обґрунтовувати									

		екологічно безпечні інтегровані системи захисту рослин і насаджень.
15.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей щодо діагностики хвороб декоративних, лікарських рослин і полезахисних лісових смуг, оцінювання їх поширення та шкідливості, прогнозування розвитку і наукового обґрунтування систем захисту.
		У результаті вивчення освітнього компонента здобувач повинен знати: причини виникнення та типи хвороб; симптоми, систематику, біологічні й екологічні особливості основних груп фітопатогенів; методи спостереження, відбору зразків, діагностики та ідентифікації; принципи фітосанітарного моніторингу і прогнозування; чинні вимоги до застосування засобів захисту рослин. Здобувач повинен уміти: визначати типи хвороб і діагностичні ознаки; ідентифікувати збудників; оцінювати фітосанітарний стан насаджень; прогнозувати появу та поширення хвороб; добирати дозволені засоби і заходи; складати технологічні схеми інтегрованого захисту декоративних, лікарських рослин та полезахисних лісових смуг.
16.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Пререквізити: Загальна фітопатологія з основами мікології, Загальна вірусологія, Сільськогосподарська фітопатологія, Основи біологічного захисту рослин від шкідливих організмів. Постреквізити: Прогноз розвитку хвороб сільськогосподарських культур та організація заходів захисту рослин, Фітофармакологія та інтегрований захист рослин, Виробнича практика.
17	Політика академічної доброчесності	Академічна доброчесність у СНАУ регулюється низкою нормативних документів, які розміщені на офіційному сайті ЗВО https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/ . Ці документи визначають академічну доброчесність та містить вказівки щодо процедури, якої слід дотримуватися, коли учасник освітнього процесу порушив академічну доброчесність. Такі дії, як плагіат, видавання себе за іншу особу, шахрайство, фабрикація, фальсифікація, самоплагіат, обман, необ'єктивне оцінювання вважаються прямим порушенням академічної доброчесності та спричиняють суворі покарання: – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ст. 48 Закону України «Про освіту»).
		Політика курсу Студенту рекомендовано не пропускати заняття, мати відповідний зовнішній вигляд, старанно виконувати завдання, активно брати участь у навчальному процесі. У разі відсутності через хворобу

		надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час за попередньою домовленістю з викладачем. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови: – не пропускати навчальні заняття, не запізнюватись; – активно брати участь у навчальному процесі; – своєчасно виконувати навчальні завдання; – осмислювати, аналізувати, розуміти навчальний матеріал; – не відволікатися на сторонні справи під час занять; – з повагою ставитись до думки інших здобувачів вищої освіти; – не користуватися гаджетами під час занять без дозволу викладача; – приділяти достатню увагу самостійній роботі; – для нарахування додаткових балів та підвищення рейтингу з дисципліни здобувачі вищої освіти можуть брати участь у наукових конференціях, підготувати наукову статтю тощо. Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає здатність здобувача вищої освіти засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення освітнього компонента за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового контролів. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів. Індивідуальні завдання, письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (15 % від загальної суми балів за конкретне заняття). Інклюзивність навчального процесу для осіб з особливими потребами застосовується з урахуванням їхніх можливостей та потреб (дистанційне навчання в системі Moodle тощо).
18.	Ключові слова	Хвороби рослин, декоративні рослини, лікарські рослини, полезахисні лісові смуги, фітопатогени, діагностика, моніторинг, прогноз, інтегрований захист рослин
19.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1089

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)							Як оцінюється РНД
	ПРН06. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.	ПРН07. Складати технологічні карти для організації заходів із захисту рослин.	ПРН11. Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.	ПРН14. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	ПРН17. Формувати виважені рішення в процесі професійної діяльності.	ПРН18. Розуміти особливості біології та механізм поширення карантинних організмів, на основі чого організовувати та застосовувати заходи щодо запобігання їх поширенню та ліквідації наслідків.	ПРН19. Розуміти значення і місце патогенних організмів, на основі чого застосовувати дозволені законодавством методи і заходи з їх регуляції в агро- та біоценозах.	
ДРН 1. Пояснювати етіологію, симптоматику, біологічні та екологічні особливості збудників основних хвороб декоративних, лікарських рослин і лісових смуг.	+				+		+	Тестування; захист практичних робіт; індивідуальне діагностичне завдання; презентація; письмовий екзамен.
ДРН 2. Застосовувати польові та лабораторні методи спостереження, відбору зразків, діагностики й ідентифікації хвороб та оцінювати фітосанітарний стан рослин і насаджень.	+			+		+	+	Тестування; захист практичних робіт; індивідуальне діагностичне завдання; презентація; письмовий екзамен.
ДРН 3. Аналізувати чинники розвитку і поширення хвороб, прогнозувати фітосанітарні ризики та добирати дозволені законодавством методи і засоби їх регуляції відповідно до національних і міжнародних вимог.		+	+	+	+	+	+	Тестування; захист практичних робіт; індивідуальне діагностичне завдання; презентація; письмовий екзамен.
ДРН 4. Розробляти та обґрунтовувати технологічні схеми інтегрованого захисту декоративних, лікарських рослин і лісових смуг та формувати виважені професійні рішення.		+	+	+	+		+	Тестування; захист практичних робіт; індивідуальне діагностичне завдання; презентація; письмовий екзамен.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл у межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		Пз		Лаб.				
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	денна	заоч.	
Модуль 1. Хвороби декоративних рослин і полезахисних лісових смуг									
Тема 1. Хвороби однорічних і дворічних декоративних рослин та заходи з обмеження їх розвитку	2		4		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 2. Хвороби багаторічних декоративних рослин закритого ґрунту	2		4		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 3. Хвороби багаторічних декоративних рослин відкритого ґрунту	2		4		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 4. Хвороби цибулинних і бульбоцибулинних квіткових рослин	2		4		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 5. Хвороби плодів, насіння, сходів і сіянців деревних порід; хвороби типу «шютте»	2		4		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 6. Іржасті гриби, борошниста роса, плямистості та інші хвороби листків і хвої	2		4		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 7. Судинні хвороби деревних порід	2		4		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 8. Некрозні та ракові хвороби хвойних і листяних порід	2		4		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Модуль 2. Хвороби лікарських рослин та інтегровані системи захисту									
Тема 9. Кореневі та стовбурові гнилі деревних рослин	2		2		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 10. Хвороби валеріани лікарської та хмелю	2		2		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 11. Хвороби горицвіту, алтеї, м'яти, наперстянки та шавлії лікарської	2		2		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 12. Хвороби лаванди, базилику, шипшини та троянди ефіроолійної	2		2		—		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси

Тема 13. Хвороби анісу, тмину, коріандру та фенхелю	2		2		–		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 14. Хвороби женьшеню, лимоннику китайського, рицини та інших лікарських рослин	2		2		–		5		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Тема 15. Моніторинг, прогнозування та інтегровані системи захисту декоративних, лікарських рослин і поєданих лісових смуг	2		–		–		6		Основні джерела, методичне забезпечення та електронні ресурси
Всього	30		44		–		76		

3.1. Тематика та план лекційних занять

№ з/п	Назва та план теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття про хвороби декоративних рослин. Хвороби айстри, мальви, віоли, календули, петунії, бегонії, пеларгонії, ротики і чорнобривців. Діагностичні ознаки та система захисту.	2
2	Тема 2. Хвороби троянди, хризантеми та інших культур закритого ґрунту. Джерела інфекції, умови розвитку, профілактика.	2
3	Тема 3. Хвороби жоржини, півників, півонії та флокса. Діагностика та інтегровані заходи захисту.	2
4	Тема 4. Хвороби тюльпана, гладіолуса, гіацинта та інших цибулинних культур. Заходи щодо збереження садивного матеріалу.	2
5	Тема 5. Вилягання і гнилі сіянів. Хвороби типу «шютте». Хвороби плодів і насіння деревних порід.	2
6	Тема 6. Іржа, борошниста роса, плямистості, парша, деформації та чернь листя деревних порід.	2
7	Тема 7. Графіоз ільмових, судинний мікоз дуба, вільї клена: біологія збудників, діагностика, поширення та захист.	2
8	Тема 8. Некрози і ракові хвороби сосни, ялини, дуба, ясеня, тополі та клена. Етіологія, діагностика, профілактика.	2
9	Тема 9. Кореневі й стовбурові гнилі. Особливості руйнування деревини, поширення збудників та оздоровлення насаджень.	2
10	Тема 10. Іржа, борошниста роса, пероноспороз, антракноз, аскохітоз і філостиктоз валеріани; основні хвороби хмелю.	2
11	Тема 11. Комплекси хвороб горіхвиту, алтеї, м'яти, наперстянки та шавлії. Діагностика і заходи захисту.	2
12	Тема 12. Іржа, борошниста роса, плямистості, сіра гниль, фузаріоз і трахеомікозне в'янення лаванди, базиліку, шипшини та троянди.	2
13	Тема 13. Борошниста роса, фузаріоз, церкоспороз, рамуляріоз, кореневі гнилі та фомоз анісу, тмину, коріандру і фенхелю.	2
14	Тема 14. Фузаріоз, різоктоніоз, сіра та біла гнилі, аскохітоз, філостиктоз і в'янення женьшеню та лимоннику; хвороби рицини.	2
15	Тема 15. Організація фітосанітарного моніторингу. Оцінювання ризиків. Складання інтегрованих систем захисту з урахуванням законодавства і стандартів.	2
Всього		30

3.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Діагностика хвороб однорічних і дворічних декоративних рослин	4
2	Тема 2. Діагностика хвороб троянди, хризантеми та інших рослин закритого ґрунту	4
3	Тема 3. Діагностика хвороб багаторічних декоративних рослин відкритого ґрунту	4
4	Тема 4. Діагностика хвороб цибулиних і бульбоцибулиних квіткових рослин	4
5	Тема 5. Визначення хвороб плодів, насіння, сходів, сіянців, листків і хвої деревних порід	4
6	Тема 6. Визначення судинних і некрозних хвороб деревних порід	4
7	Тема 7. Визначення ракових хвороб хвойних і листяних порід	4
8	Тема 8. Визначення кореневих і стовбурових гнилей деревних рослин	4
9	Тема 9. Діагностика хвороб валеріани лікарської та хмелю	2
10	Тема 10. Діагностика хвороб горлиці, алтеї, м'яти, наперстянки та шавлії	2
11	Тема 11. Діагностика хвороб лаванди, базиліку, шипшини та троянди ефіроолійної	2
12	Тема 12. Діагностика хвороб анісу, тмину, коріандру та фенхелю	2
13	Тема 13. Діагностика хвороб женьшеню, лимоннику китайського та рицини	2
14	Тема 14. Оцінювання фітосанітарного стану та складання інтегрованої системи захисту	2
Всього		44

3.3. Самостійна робота

№з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби однорічних і дворічних декоративних рослин та заходи з обмеження їх розвитку»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
2	Тема 2. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби багаторічних декоративних рослин закритого ґрунту»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
3	Тема 3. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби багаторічних декоративних рослин відкритого ґрунту»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
4	Тема 4. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби цибулиних і бульбоцибулиних квіткових рослин»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
5	Тема 5. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби плодів, насіння, сходів і сіянців деревних порід; хвороби типу «шютте»»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
6	Тема 6. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Іржасті гриби, борошниста роса, плямистості та інші хвороби листків і хвої»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
7	Тема 7. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Судинні хвороби деревних порід»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
8	Тема 8. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Некрозні та ракові хвороби хвойних і листяних порід»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5

9	Тема 9. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Кореневі та стовбурові гнилі деревних рослин»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
10	Тема 10. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби валеріани лікарської та хмелю»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
11	Тема 11. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби горицвіту, алтеї, м'яти, наперстянки та шавлії лікарської»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
12	Тема 12. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби лаванди, базиліку, шипшини та троянди ефіроолійної»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
13	Тема 13. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби анісу, тмину, коріандру та фенхелю»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
14	Тема 14. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Хвороби женьшеню, лимоннику китайського, рицини та інших лікарських рослин»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	5
15	Тема 15. Самостійне опрацювання матеріалів за темою «Моніторинг, прогнозування та інтегровані системи захисту декоративних, лікарських рослин і полезахисних лісових смуг»: аналіз джерел, підготовка конспекту, діагностичної схеми або презентації.	6
Всього		76

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Пояснювати етіологію, симптоматику, біологічні та екологічні особливості збудників основних хвороб декоративних, лікарських рослин і полезахисних лісових смуг.	– словесні (навчальна лекція, бесіда, розповідь, пояснення, навчальна дискусія); – наочні (демонстрація, ілюстрація, презентація); – практичні (вправа, дослід, практична робота); – за логікою викладу (індукція, дедукція);	18	Уважне читання конспектів і продумування проблемних питань лекцій, рішення завдань; – відвідування бібліотеки, робота з різноманітною літературою, ведення записів, конспектів;	19
ДРН 2. Застосовувати польові та лабораторні методи спостереження, відбору зразків, діагностики й ідентифікації хвороб та оцінювати фітосанітарний стан рослин і насаджень.	за рівнем пізнавальної активності (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі); – інтерактивних методів навчання (інтерактивні технології колективно-групового та кооперативного навчання: загальне коло, мікрофон, незавершені ідеї, мозковий штурм, case-метод, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проєкт, пошук інформації, коло ідей);	18	– обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача; – підготовка доповідей, повідомлень, реферату, презентацій; виконання індивідуального завдання; використання ПК	19
ДРН 3. Аналізувати чинники розвитку і поширення хвороб, прогнозувати фітосанітарні ризики та добирати дозволені законодавством методи і засоби їх регуляції відповідно до національних і міжнародних вимог.	– нетрадиційні методи навчання (викладач як модератор, ігрове проектування).	19		19
ДРН 4. Розробляти та обґрунтовувати технологічні схеми інтегрованого захисту декоративних, лікарських рослин і полезахисних лісових смуг та формувати виражені професійні рішення.		19		19
Всього		74		76

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

При оцінюванні за освітнім компонентом використовується безперервне оцінювання – це поєднання сумативного та формативного оцінювання. Безперервне оцінювання застосовується з метою встановлення зворотного зв'язку зі студентами та сумативного оцінювання з фіксуванням оцінок. Обов'язковою умовою є, щоб метод оцінювання дозволяв перевірити, досягнуті чи ні встановлені результати навчання. Для цього і використовуються декілька методів одночасно.

5.1. Сумативне оцінювання

Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності студента у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуль 1, модуль 2) та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання після завершення курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Частка загальній оцінці	Дата складання
1.	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Модуль 1 «Хвороби декоративних рослин і полезахисних лісових смуг» (теми 1–8). Презентація, доповідь.	35 балів / 35%	8 семестр, 8 тиждень
2.	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Модуль 2 «Хвороби лікарських рослин та інтегровані системи захисту» (теми 9–15). Презентація, доповідь.	35 балів / 35%	8 семестр, 15 тиждень
3.	Письмовий екзамен (різновид – тестовий у поєднанні з розгорнутою відповіддю на індивідуальне завдання)	30 балів / 30%	8 семестр, екзаменаційна сесія

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1 «Хвороби декоративних рослин і полезахисних лісових смуг» (теми 1–8)	<20 балів Вимоги щодо завдання не виконано	21-25 балів Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	26-31 балів Виконано усі вимоги завдання	32-35 балів Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість,

				зроблені висновки щодо використання отриманих знань у професійній діяльності
Модуль 2 «Хвороби лікарських рослин та інтегровані системи захисту» (теми 9–15)	<20 балів	21-25 балів	26-31 балів	32-35 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені висновки щодо використання отриманих знань у професійній діяльності
Іспит	<18 балів	19-21 балів	22-26 балів	27-30 балів
	<60% правильних відповідей Відсутність розуміння конкретних предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів.	60-74% правильних відповідей Деяке розуміння конкретних предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів.	75-89% правильних відповідей Розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також розуміння більш спеціалізованих областей.	90-100% правильних відповідей. Глибоке розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також глибоке розуміння більш спеціалізованих областей.

		Відтворювати знання на основі безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК	Відтворювати знання, безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК із деякими доказами більш широкого дослідження	Відтворювати знання отримані поза межами безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК. Вміння шукати аналізувати, синтезувати узагальнювати та критично оцінювати інформацію.
--	--	--	--	---

5.2. Формативне оцінювання

Формативне оцінювання є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самих здобувачів. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Невеликі тести (до 5 хв.)	Щотижнево, наприкінці практичного заняття
2	Співпраця здобувачів у групі та здатність працювати зосереджено	Щотижнево, упродовж семестру
3	Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань	Щотижнево, упродовж семестру
4	Індивідуальні бесіди про результати виконаних завдань	Щотижнево, упродовж семестру
5	Захист практичних робіт	Щотижнево, упродовж семестру
6	Аналіз фахових текстів чи даних	Щотижнево, упродовж семестру
7	Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми	Щотижнево, упродовж семестру
8	Усні презентації, самооцінювання та взаємооцінювання	2-15 тиждень
9	Оволодіння навичками та вміннями при спостереженні	Щотижнево, упродовж семестру
10	Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань	Щотижнево, упродовж семестру

5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі під час вивчення ОК

Поточне оцінювання															Разом за модулі	Підсумковий тест -іспит	Сума
Модуль 1 0– 35 балів								Модуль 2 0– 35 балів									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15			
2	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	70	30	100

Оцінювання самостійної роботи студента. Матеріал для самостійної роботи студентів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться на самостійне опрацювання і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

5.4. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті

Здобувачі вищої освіти можуть набувати додаткових компетентностей і результатів навчання шляхом проходження онлайн-курсів, вебінарів, тренінгів, майстер-класів та інших заходів неформальної та/або інформальної освіти, тематика яких відповідає змісту освітнього компонента «Хвороби декоративних, лікарських рослин та полезахисних лісових смуг».

Результати такого навчання можуть бути визнані та зараховані за окремими видами навчальної діяльності або темами дисципліни за умови документального підтвердження та встановлення їх відповідності програмним результатам навчання і компетентностям освітнього компонента. Визнання результатів здійснюється відповідно до чинного Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що діє в Сумському національному аграрному університеті – <https://drive.google.com/file/d/1cUvzkDYn9cbJEaZKQvU5sOtxyBvB3ZTR/view>.

ПЕРЕЛІК ПЛАТФОРМ З ВІДКРИТИМИ НАВЧАЛЬНИМИ КУРСАМИ:

- Онлайн-курси [Coursera](#)
- Онлайн-курси [Prometheus](#)
- Онлайн-курси [EdEra](#)
- Онлайн-курси [Copernicus College](#)
- Онлайн-курси [Future Learn](#)
- Український освітній онлайн-портал для вчителів [На Урок](#)
- Національна освітня спільнота [Всеосвіта](#)
- Онлайн-курси [Harvard University](#)
- Онлайн-курси [Oxford University](#)
- Онлайн-курси [BYM on-line](#)
- Онлайн-курси [АЦР](#)
- Наприклад: - Інтенсивний онлайн-курс “Агрономія” https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UCAB+AGRO101+2021_T1/about

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники та наукові видання

1. Srivastava J. N., Singh A. K. (eds.). [Diseases of Horticultural Crops: Diagnosis and Management. Volume 3: Ornamental Plants and Spice Crops](#). Apple Academic Press, 2022. 332 p. ISBN 978-1-77463-969-6.
2. Srivastava J. N., Singh A. K. (eds.). [Diseases of Horticultural Crops: Diagnosis and Management. Volume 4: Important Plantation Crops, Medicinal Crops and Mushrooms](#). Apple Academic Press, 2022. 340 p. ISBN 978-1-77463-943-6.
3. Elmer W. H., McGrath M., McGovern R. J. (eds.). [Handbook of Vegetable and Herb Diseases](#). Cham: Springer, 2022. 1950 p. DOI: 10.1007/978-3-030-35512-8.
4. Parthasarathy S., Thiribhuvanamala G., Muthulakshmi P., Angappan K. [Diseases of Forest Trees and their Management](#). Boca Raton: CRC Press, 2021. 396 p. ISBN 978-1-032-00370-2.
5. Singh R. K., Gopala (eds.). [Innovative Approaches in Diagnosis and Management of Crop Diseases. Volume 3: Nanomolecules and Biocontrol Agents](#). Apple Academic Press, 2022. 394 p. ISBN 978-1-77463-954-2.
6. Akhtar M. S., Hakeem K. R. (eds.). [Plant-Nematode Interactions and Their Management Strategies](#). Apple Academic Press, 2026. 326 p. ISBN 978-1-77964-327-8.
7. Collinge D. B., Jensen D. F., Rabiey M., Sarrocco S., Shaw M. W., Shaw R. H. [Biological control of plant diseases – What has been achieved and what is the direction?](#) Plant Pathology. 2022. Vol. 71. P. 1024–1047. DOI: 10.1111/ppa.13555.
8. Aragona M., Haegi A., Valente M. T., Riccioni L., Orzali L., Vitale S. et al. [New-Generation Sequencing Technology in Diagnosis of Fungal Plant Pathogens: A Dream Comes True?](#) Journal of Fungi. 2022. Vol. 8, No. 7. Article 737. DOI: 10.3390/jof8070737.
9. Bonello P. [Complex Forest Tree Diseases – Diagnostics Beyond Koch's Postulates](#). Current Forestry Reports. 2024. Vol. 10. P. 273–280. DOI: 10.1007/s40725-024-00220-w.
10. Vainio E. J., Rumbou A., Diez J. J. et al. [Forest Tree Virome as a Source of Tree Diseases and Biological Control Agents](#). Current Forestry Reports. 2024. Vol. 10. P. 153–174. DOI: 10.1007/s40725-024-00214-8.

6.1.2. Методичне забезпечення

1. Матеріали навчального курсу «Хвороби декоративних, лікарських рослин та ползахисних лісових смуг» у системі Moodle Сумського національного аграрного університету. Оновлена електронна версія, 2026.
2. European and Mediterranean Plant Protection Organization. [EPPO Standards PM 7 — Diagnostics](#). Актуальні діагностичні протоколи та стандарти з виявлення й ідентифікації збудників хвороб рослин. Paris: EPPO, 2021–2026.
3. International Plant Protection Convention. [ISPM 27: Diagnostic Protocols for Regulated Pests](#). Rome: FAO/IPPC, 2021–2026.
4. European and Mediterranean Plant Protection Organization. [EPPO Global Database](#). Інформаційні матеріали щодо систематики, поширення, діагностики та фітосанітарного статусу шкідливих організмів. Paris: EPPO, 2026.

6.1.3. Електронні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційний ресурс СНАУ. <https://library.snau.edu.ua/>
2. Інституційний репозиторій СНАУ. <http://repo.snau.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Правила утримання та збереження ползахисних лісових смуг. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/650-2020-%D0%BF#Text>
5. EPPO Global Database. <https://gd.eppo.int/>
6. CABI Crop Protection Compendium. <https://www.cabi.org/cpc/>

7. Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні.

8. Agrobases – база даних зі шкідливих організмів і засобів захисту рослин.

<https://agrobasesapp.com/>

6.1.4. Програмне забезпечення

1. Microsoft Excel.

2. Microsoft Word.

3. Microsoft PowerPoint.

4. Agrobases. <https://agrobasesapp.com/>

5. Greenval. <https://greenval.org/about>